

**Kúria**  
**végzése**

**Az ügy száma:** Bfv.II.1.340/2025/11.  
**A határozat szintje:** felülvizsgálat  
**A tanács tagjai:** Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke  
Dr. Nagy Antal, előadó bíró  
Dr. Harangozó Attila, bíró  
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró  
Dr. Boros Tibor, bíró  
**Az eljárás helye:** Budapest  
**Az eljárás formája:** tanácsülés  
**Az ülés napja:** 2026. június 18.  
**Az ügy tárgya:** csalás büntette és más bűncselekmények  
**Terhelt(ek):** ...  
**Első fok:** Esztergomi Járásbíróság, 5.B.61/2023/40., ítélet, tárgyalás,  
2023. november 21.

**Másodfok:** Tatabányai Törvényszék, 8.Bf.72/2024/18., ítélet,  
nyilvános ülés, 2024. december 2.

**Az indítvány előterjesztője:** a terhelt védője

**Az indítvány iránya:** a terhelt javára

**Rendelkező rész**

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván az Esztergomi Járásbíróság 5.B.61/2023/40. számú, illetve a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bf.72/2024/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

**Indokolás**

[1] **I. 1.** Az Esztergomi Járásbíróság a 2023. november 21. napján kihirdetett 5.B.61/2023/40. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a terheltet 12 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], 12 rendbeli társtettesként elkövetett csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], 5 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás vétségének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], bűnsegédként elkövetett csalás vétségének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], 85 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 43 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 58 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 6 rendbeli társtettesként elkövetett csalás

büntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 10 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 6 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 7 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 26 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 14 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 6 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], 60 rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), 6 rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége kísérletében (Btk. 345. §), 214 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 6 év börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztés-büntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá vele szemben 17.631.170 forint erejéig vagyonekőzást rendelt el. A terhelttel szemben csalás büntettének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt indult büntetőeljárást megszüntette. Az elsőfokú bíróság rendelkezett a magánfelek által érvényesített polgári jogi igényekről, az ahhoz kapcsolódó illetékfizetési kötelezettségről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről, továbbá a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, illetőleg a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő kiszabott szabadságvesztés-büntetésbe történő beszámításáról. A fentieken túlmenően a cég 1 és a cég 2 vonatkozásában a büntetőeljárást megszüntette.

[2] A kétirányú fellebbezés folytán eljáró Tatai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. november 18. napján meghozott és 2024. december 2-án kihirdetett 8.Bf.72/2024/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A terhelt terhére rótt bűncselekményeket folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], 6 rendbeli csalás büntettének, melyből 5 rendbelit folytatólagosan követett el [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], 21 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének, melyből 1 rendbeli kísérlet [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 40 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének, melyből 27 rendbeli kísérlet [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 24 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 182 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének, melyből 62 rendbeli kísérlet [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont], 31 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás vétségének, melyből 5 rendbeli kísérlet [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], 261 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §), amiből 5 rendbeli kísérlet és felbujtóként

elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] minősítette. A vagyoneklobzás összegét, a magánfelek által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatos elsőbírói rendelkezéseket, az azzal összefüggésben álló, a terhelt által fizetendő illeték összegét kiegészítette és pontosította, egyebekben az elsőfokú ítéletet a tárgyalási határnapok, a terhelt által bünyügyi felügyelet hatálya alatt töltött idő, a terhelt személyi adatainak, az előterjesztett polgári jogi igények érvényesíthetőségével kapcsolatos adatok, valamint egyes bűnjelek megnevezésének pontosítása mellett helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben írt tényállás felülvizsgálat szempontjából releváns része a következőket rögzíti:

– A terhelt 2015-2017. években megélhetésének fedezésére szolgáló munkahellyel, rendszeres, bejelentett jövedelemmel, magyarországi pénzügyintézetnél vezetett bankszámlával, gépjárművel nem rendelkezett, adóbevallást nem teljesített. Tulajdonát képezte a cím 1 alatti ingatlan fele része, amit nagy összegű végrehajtási jogok terheltek évek óta. A terhelt ezért elhatározta azt, hogy bűncselekmények elkövetése útján szerez pénzt.

– A terhelt tervének végrehajtásához jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságokra volt szüksége, amik nevében ismeretlenül maradt társai a megtévesztő magatartást kifejezhetik, a sértett gazdasági társaságoknak, egyéni vállalkozóknak iratokat, számlákat, díjbekérőket küldhetnek, és bankszámlájukat felhasználva jogtalanul megszerezheti a bűncselekményekből eredő pénzt. A terhelt ezért elhatározta, hogy különböző, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságokban szerez irányítást vagy az ügyvezetői pozíció megszerzésével, vagy oly módon, hogy a gazdasági társaságokat az általa felkért személyek vásárolják meg, illetőleg lesznek a képviselői, helyettük azonban a terhelt és ismeretlenül maradt társai ezen cégek felhasználásával hajtják végre a bűncselekményeket, regisztrálnak e-mail címeket, a számlakiállító rendszerben állítanak ki díjbekérőket, számlákat, egyéb iratokat a társaságok nevében, rendelkeznek a bankszámlájukkal, az ehhez tartozó bankkártyákkal és az oda a sértettek által utalt összegekkel. A terhelt és ismeretlen társai a csalási cselekmények elkövetéséhez az alábbi gazdasági társaságokat használták fel:

– A cég 3-at 2015. szeptember 7-én a cég 4 alapította. A cég képviselője az alapítástól tanú 1 lett, a társaság tanú 1 ügyvezetésének időszaka alatt gazdasági tevékenységet nem folytatott. A cég 3-at 2016. február 16. napján vásárolta meg a terhelt, aki ezen időponttól lett a cég tagja, valamint önálló és kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője. A cég 3 (későbbi nevén cég 3) bankszámláját tanú 1 nyitotta, 2016. február 24-től a számla felett a terhelt is jogosultsággal rendelkezett, 2016. február 24-én a kft. részére kibocsátott bankkártyát a terhelt nevére állították ki, az 2016. február 24-től a terhelt birtokában volt. A gazdasági társaság elnevezése 2016. március 16-án cég 3-ról cég 3-ra változott. 2016. március 18-tól a terhelt helyett a cég 3 ügyvezetője, önálló és kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője a terhelt által erre felkért, a cég korábbi és további működéséről érdemi tudomással nem bíró, magyarországi lakcímmel és tartózkodási hellyel nem rendelkező külföldi állampolgár, tanú 2 lett. Tanú 2 a cég 3-mal nem foglalkozott, azzal gazdasági tevékenységet nem végzett, a cég ügyeit továbbra is ténylegesen a terhelt irányította, ismeretlen társai tevékenysége érdekében, a cég nevében regisztrált a cég 4 a számlakiállító rendszerbe 2016. március 1-én, rendelkezett a bankszámlára érkező összeggel ATM felvét vagy banki készpénzfelvétel útján. A céget a cégbíróság 2017. június 19-én megszüntnek nyilvánította és kényszer törlési eljárását rendelte el.

– A cég 5-öt tanú 1 alapította, ő lett a tagja, valamint önálló és kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője. A cég 5 tanú 1 ügyvezetésének időszaka alatt gazdasági tevékenységet nem folytatott, a cég bankszámlája felett rendelkezési jogosultság 2015. január 9. és 2016. október 27. között tanú 1 és tanú 3 volt. A cég 5-öt 2016. szeptember 29-én tanú 4 megvásárolta és a cég képviselője lett, azonban azzal érdemi tevékenységet nem

folytatott. Tanú 4 2016. október 26-án az üzletrésztét értékesítette tanú 5 külföldi állampolgár részére, aki ezen időponttól a cég kizárólagos és önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője lett. A cég 5 működése körében tanú 4 és tanú 5 vezetőségének időszakában az ügyvezetők a gazdasági társasággal gazdasági tevékenységet nem folytattak, működéséről tudomással nem rendelkeztek. A cég 5 bankszámlája felett rendelkezési jogosultság 2016. október 26-tól 2017. január 12-ig tanú 4-é volt, a 2016. december 2-án tanú 5 nevére kiállított bankkártya a terhelt birtokában volt. A terhelt ismeretlen társai tevékenysége érdekében a cég nevében regisztrált a cég 4 számlakiállító rendszerébe 2016. november 3-án, a cég 4 a számlakiállító rendszer használatának ellenértéke a társaság bankszámlájáról került kiegyenlítésre átutalással. A terhelt rendelkezett a bankszámlára érkező összeggel ATM felvét útján. A cég 5-öt a cégbíróság 2017. június 19-én megszüntnek nyilvánította kényszer törlési eljárást követően.

– Tanú 6 2014 áprilisától albérletben lakott a terhelt lakhelyeül is szolgáló és ½ hányadban tulajdonában álló, cím 1 alatti ingatlan szuterén helyiségében. Tanú 6 a terhelt családjánál a fenti ingatlanban és egyéb ingatlanokban takarított. Miután tanú 6 az állandó munkahelyét elveszítette, a terhelt felajánlotta számára, ha részt vállal egy gazdasági társaság alapításában, azt „a nevére veszi”, akkor családjánál albérleti díj fizetése nélkül tovább lakhat. Tanú 6 szorult anyagi helyzetében a terhelt ajánlatát elfogadta, a terhelt a cégalapítást megszervezte, a cégalapítás során időpontot egyeztetett a cégalapításkor eljáró ügyvédnél, a cég bankszámla nyitásához szükséges banki előkészítő munkában eljár, elkísérte és az ügyintézésben segítséget nyújtott tanú 6-nak a cégalapítás során mind az ügyvédi, mind a banki ügyintézéskor. Tanú 6 a terhelt szervezésében 2015. szeptember 2-án megalapította a cég 6-ot, melynek ezen időponttól önálló és kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője lett. Tanú 6-nak a cég 6 megalapításakor, az ügyvezetői pozíció elvállalásakor nem állt szándékában a cég 6-tal tényleges gazdasági tevékenységet végezni. Tanú 6 tudta, hogy a cég tényleges vezetését, képviselét a terhelt fogja ellátni, ennek ellenére írta alá a cégalapításról szóló szerződéseket. A terhelt által megbízott jogi képviselő 2015. szeptember 14-én elektronikus úton a cégalapítás okiratait a Fővárosi Törvényszék Cégbíróságához benyújtotta, a bíróság 2015. szeptember 15-i hatállyal a közhiteles cégnyilvántartásba a cég 6-ot és annak képviselőjeként és tagjaként tanú 6-ot bejegyezte, így valótlán adatok kerültek feltüntetésre a közhiteles cégnyilvántartásban. A cég 6-ot 2015. október 30-án tanú 7, a terhelt édesapja megvásárolta és önálló, kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselője lett. A céget azonban ténylegesen ezt követően is kizárólagosan a terhelt irányította, és a tevékenységét ő szervezte. A cég bankszámlája felett a 2015. szeptember 30-i számlanyitástól kezdődően a terhelt és tanú 6 rendelkeztek önálló jogosultsággal, annak kezelését azonban ténylegesen a terhelt végezte, tanú 6-nak a bankszámla forgalomról tudomása nem volt, a cég nevére kiállított bankkártya mindvégig a terhelt birtokában volt. A terhelt ismeretlen társai tevékenysége érdekében rendelkezett a bankszámlára érkező összeggel ATM felvét vagy banki készpénzfelvétel útján, a cég számlájáról a 2015. november 3-i regisztrációt követően 2015. november 11-én a számlakiállító programot üzemeltető cég 4 részére átutalás történt. A cég 6 2016. augusztus 23. napjával a cégnyilvántartásból hivatalból törlésre került.

– A terhelt a 2016. április 4-i bejegyzéssel megalapított cég 7 tagjává, önálló és kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal rendelkező képviselőjévé szintén tanú 2 külföldi állampolgárt kérte fel. Tanú 2 a cég 7 tényleges működéséről ügyvezetőségének ideje alatt tudomással nem rendelkezett, azt ténylegesen a terhelt irányította. A cég 7 részére vezetett bankszámla feletti rendelkezési jogot 2016. április 12-13-án tanú 2, majd ezt követően mindvégig a terhelt birtokolta, a bankszámla felett kizárólagosan a terhelt volt jogosult rendelkezni. A terhelt ismeretlen társai tevékenysége érdekében a cég bankkártyájának birtokosa volt, rendelkezett a

bankszámlára érkező összeggel ATM felvét vagy banki készpénzfelvétel útján, 2016. május 2-án regisztrált a cég 4 számlakiállító rendszerében.

– Tanú 3 a cég 8 nevében gazdasági társaságok értékesítésével foglalkozott. A cég 9-et a cég 4 alapította, ügyvezetője ekkor tanú 3 volt. A terhelt megállapodott tanú 3-mal abban, hogy megvásárolja a cég 9-et. Tanú 3 a cég részére pénzforgalmi számlát nyitott, valamint ehhez kapcsolódó bank 1 szolgáltatást. A bank 1 szolgáltatást a terhelt vette igénybe, a számla kezelése során és az ő rendelkezése alapján regisztrálta tanú 3 a megadott telefonszámot az internetes eléréshez. Ezen SIM kártya a cég 10 tulajdona volt, azt azonban a terhelt használta.

– A terhelt eközben 2016. év végén ismeretlen módon kapcsolatba lépett tanú 8-cal, aki külföldön lakik és rábírta arra, hogy vásároljon meg egy gazdasági társaságot. A cég 9 üzletrészenek adásvételére 2017. január 19-én került sor, amikor a terhelt rábírására tanú 8 vette meg a gazdasági társaságot település 1-ben. A cégvásárlást követően a terhelt azonnali hozzáférést akart a cég bankszámlájához, mondván, hogy külföldről autókat hoznak be, kell a bankszámla, ezért tanú 3-mal egy meghatalmazást íratott, hogy a cég pénzügyei felett rendelkezési joggal bírjon. Tanú 8 a cég ügyvezetését és irányítását ténylegesen nem látta el, a bankszámlához tartozó bankkártya a terhelthez került.

– A társaság főtevékenysége módosult az adásvételkor „Bontás”, melléktevékenysége „üzletvitel, egyéb vezetési tanácsadás” tevékenységekre. A cég 9 2016. évre nézve nulla értékadátú adóbevallást nyújtott, munkavállalókat nem jelentett be, nem foglalkoztatott. A társaság bankszámlájára 2017. január 27-én érkezett az első utalás tanú 9 részéről.

– A terhelt a cég 9-et 2017. január 24-én regisztrálta a számlakiállító oldalon, ami lehetővé tette a cég számára online számlák kiállítását.

– A cég 9 bankszámlájáról a sértettek által elutalt összeget a terhelt megbízása alapján a bűncselekmény leplezése céljából rokonai, tanú 10, tanú 11, valamint a terhelt rábírására tanú 12 és tanú 13 vették fel, akik azt minden esetben átadták a terheltnak.

– A rendőrkapitányság bűnügyi osztálya tanú 14 feljelentése alapján megindult büntetőeljárásban a 171/2017.bű. számú határozatával 2017. április 6. napján lefoglalta a cég 9 bankszámláján lévő számlapénzt 4.349.000 forint értékben. Erre tekintettel a terheltnak új gazdasági társaságot kellett szereznie a bűncselekmények tovább folytatásához.

– A terhelt 2017. január 26-án a külföldi bank 2-nél bankszámlát nyitott.

– A cég 11-et 2016. szeptember 20-án jegyezte be a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága 01 számon, főtevékenysége reklámügynöki tevékenység, melléktevékenységei útépítés, gépjármű-kereskedelem, ingatlanügynöki tevékenység, speciális szakképesítés, filmgyártás, divattervezés voltak. A céget tanú 15 település 2-i lakos alapította és ő volt a társaság vezető tisztségviselője is. A gazdasági társaság a bank 1-nél nyitott bankszámlát, melyhez a készpénzfelvételt biztosító bankkártya is tartozott. A cég 11 érdemi gazdálkodási tevékenységet nem folytatott, nyeresége nem keletkezett, adót nem vallott be. A társaság bankszámláján 2016. december 30. napjától 2017. május 10-ig nem volt pénzmozgás, a számla egyenlege 0 forint volt, az első utalás tanú 16 részéről (cég 12) 2017. május 11-én történt.

– 2017 májusában tanú 15 egy ismeretlen férfivel találkozott település 3-on, akinek felajánlotta a céget megvételre. Az ismeretlen személy elkérte tanú 15-től a cég iratait és a bankkártyáját is, amit tanú 15 átadott. Ezt követően 2017. év elején a cég bankszámlájához tartozó bankkártya ismeretlen módon a sértetthez került, aki testvérével, tanú 10-zel felváltva vette fel a bankszámlára beérkezett utalásokat ATM-en keresztül település 1-ben 2017. májusától júliusáig. 2017 augusztusában tanú 15 vette fel a beérkező utalásokat bankfiókban, őt a céget megvásárolni szándékozó ismeretlen férfi vette rá a készpénzfelvételre, a felvett összegeket tanú 15 a férfinak átadta.

- A cég 11-et a számlakiállító internetes számlakezelő oldalon regisztrálta a terhelt 2017. május 8-án és június 1-jén, valamint június 9-én. A regisztráció lehetővé tette online számlák kiállítását.
- A terhelt 2017 júliusában a bűncselekmények tovább folytatása és leplezése, valamint a számlára befolyó pénzek biztosítása végett elhatározta, hogy másik gazdasági társaság felett szerez irányítást.
- A cég 1-et 2012. október 16. napján jegyezte be a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága 02 számon. A társaságot személy 1 település 1-i lakos alapította, aki törzsbetétjét eladta tanú 17 település 4-i lakos részére 2015. január 27. napján, aki e naptól a társaság ügyvezetője lett, de a céget gazdasági okok miatt később ő is eladásra hirdette meg. A terhelt jelentkezett a hirdetésre, aki közölte, hogy sürgősen szüksége van a társaságra, ezért tanú 17 2017. augusztus 1-jén eladta teljes üzletrészét a terheltnek és aznap, 2017. augusztus 1-jén az bank 1-nél pénzforgalmi számlát nyitott a cég 1 részére. Ahhoz ugyanezen a napon netbanki szerződést kötött, annak elérési számaként a terhelt használatában lévő hívószámot adott meg.
- A terhelt a cég új székhelyeként székhelyszolgáltató társasággal kötött szerződést a cím 2 szám alatti ingatlanra, ahol a céget a terhelt nem működtette, ott a küldeményeket nem vette át.
- A cég 1-et 2017. augusztus 2. napján regisztrálta a vádlott a számlakiállító internetes online számlázó felületen, ami alapján a későbbiekben lehetőség nyílt online számlák kiállítására. A számlakiállító oldalon történő regisztráció során e-mail címként a e-mail cím 1-et adta meg a terhelt.
- A megnyitott bankszámlára 2017. augusztus 4-én érkezett az első utalás tanú 18 részéről.
- A bűncselekmények leplezése céljából a terhelt 2017. augusztus 29-én a céget eladta tanú 19 részére és ügyvezetői tisztségéről lemondott. Tanú 19 ténylegesen nem látta el a cégvezetési feladatokat, a cég iratait nem kapta meg, nem állt szándékában gazdasági társaságot vásárolni és működtetni, azt kizárólag a terhelt rábírására, pénz ellenében vállalta el. A társaságot továbbra is a terhelt működtette ismeretlen társai tevékenységének érdekében.
- A cég 2-t a Budapest Környéki Törvényszék Cégbírósága 2016. október 7-én jegyezte be 03 számon a cégjegyzékbe. A társaságot a cég 4 alapította, vezető tisztségviselője ekkor tanú 3 volt, 2016. október 15-én a bank 1-nél pénzforgalmi számlát nyitott. A terhelt testvére, tanú 10 2017 júliusában felhívta tanú 3-at, hogy cégre lenne szüksége. A jövedelemmel nem rendelkező tanú 20 település 5-i lakos 2017 nyarán pénzért cserébe elvállalta a cég megvásárlását egy ismeretlen személy felkérésére, aki őt település 1-re szállította. tanú 20 itt találkozott tanú 10-zel és a közreműködésével egy település 1-i ügyvédi irodában saját nevében, ügyvezetőként megvásárolta a cég 2-t 2017. július 19-én. A társaság fő tevékenységi köre „Médiareklám”, melléktevékenysége „Reklámügynöki” tevékenység lett. Tanú 20 a terhelttel egy bank 1 bankfiókba ment, ahol tanú 20 bank 1 internet szolgáltatást és bankkártyát is igényelt a társaság bankszámlájához, az internet szolgáltatáshoz a 1. számú telefonszámot adta meg a terhelt diktálására. A bankkártyát tanú 20 annak elkészülte után a PIN kóddal együtt átadta a terheltnek. Miután a cég bankszámlájára a sértettek pénzt utaltak, a terhelt mindig megkérte tanú 20-at, hogy töltsön ki biankó pénzfelvételi megbízásokat, hogy azzal a pénz felvehető legyen.
- A társaság gazdasági tevékenységet nem folytatott, adózandó eredménye nem keletkezett, munkavállalót nem foglalkoztatott, tanú 20 tényleges ügyvezetői feladatokat nem látott el, őt a terhelt és tanú 10, amikor szükséges volt, felhívták, hogy alá kell írnia a céggel kapcsolatos iratokat, amit tanú 20 megtett.
- A terhelt birtokában volt a cég bankkártyája.

- A közreműködésért cserébe a terhelt és tanú 10 összesen 70.000 forintot adtak tanú 20-nak.
- A cég 2 számlaforgalma 2016. október 15-től 2017. szeptember 27-ig 0 forint volt, arról csak számlavezetési és forgalmi különdíjat vont le a vezető pénzüintézet.
- A számlára 2017. szeptember 28-án tanú 21 utalt először, ezt követően 2017. október 27-ig rendszeresen történt sértetti utalás vagy futárszolgálat általi jóváírás.
- A cég 2-t először tanú 3, később tanú 20-at is regisztrálta a cég 4 által működtetett számlakiállító internetes online számlázórendszerben, azért, hogy a társaság elektronikus úton is ki tudjon számlákat állítani.
- Tanú 20 2017. szeptember 22-én regisztrált, melynek során a e-mail cím 2-t adta meg. E rendszer útján a terhelt tudtával eljáró ismeretlen személy összesen 26 számlát állított ki a cég 2 nevében.
- A terhelt bűncselekményekben részt vevő ismeretlen társai a fenti jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok nevében, általuk internetes keresések alapján kiválasztott gazdasági társaságokat vagy egyéni vállalkozókat hívtak fel, akik internetes hirdetésekkel kapcsolatba hozhatók és őket tévedésbe ejtették, valótlan hivatkozásokkal a vezető tisztségviselőktől pénzt szereztek. Ezen gazdasági társaságok képviselőinek és magánszemélyeknek tényleges teljesítési szándék nélkül valótlanul internetes hirdetési lehetőséget kínáltak fel, vagy a gazdálkodó számára felesleges kiadást jelentő hirdetések törlését ígérték ellenszolgáltatásért, illetve a hirdetésekhez kapcsolódóan kártérítési eljárás indítását, kártérítési összeget helyeztek kilátásba, melynek során különböző hatóságok – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Igazságügyi Minisztérium, illetőleg az Európai Unió pontosan meg nem nevezett szerveinek – eljárására hivatkozva „kártérítési fedezet” címén pénz átutalását kérték a terhelt által a fenti módon megszerzett, ellenőrzése alá vont gazdasági társaságok számlájára. Jellemzően olyan magas összegű kártérítést helyeztek kilátásba, ami az esetek többségében elegendő volt ahhoz, hogy a sértetteket – a pénz reményében – rábírja szintén nagy összegű pénzfizetésre. A felkínált szolgáltatás teljesítésére sem a terheltnek, sem a tudtával eljáró személyeknek sem szándéka, sem reális lehetősége nem volt, az általuk előadottak részben eleve lehetetlen szolgáltatást takartak.
- A terheltet ismeretlenül maradt személyek segítették, akik a sértett gazdasági társaságokat felhívták, a fentieket előadták és részükre a megtévesztés részeként e-mailben elküldték a valótlan tartalmú számlákat, díjbekérőket, lemondási szándéknyilatkozatokat.
- A terhelt tudtával eljáró személyek sokszor visszatérő neveken, magukat ügyvédnek, közjegyzőnek, gazdasági vezetőnek kiadva mutatkoztak be a sértetteknek és néhány esetben korábbi sértettek neveit használták valótlanul.
- A terhelt tudtával eljáró személyek az általuk kért pénzösszeg átutalásánál a teljesítés jogalapjának igazolása céljából több alkalommal a számlakiállító internetes rendszerben kiállított, az ügylettel összefüggésben adatokat tartalmazó, de valótlan tartalmú díjbekérőket, számlákat, lemondási szándéknyilatkozatokat küldtek elektronikus úton a sértetteknek, akik ezen adatok alapján teljesíthették az átutalásokat.
- A terhelt ismeretlen társainak ezen cselekmények véghezvitelére szükségük volt nagy mennyiségű SIM kártyára, melyekről a hívásokat lebonyolíthatják. Azon megfontolásból, hogy a tévedésbe ejtett sértettek később ne tudják az őket telefonon megkereső személyeket visszahívni és elérni, valamint nehezebb azonosíthatóságuk érdekében a terhelt 2016-ban felkereste tanú 22 település 1-i lakost, aki SIM kártyák bérbeadásával foglalkozó cégeket irányított. A terhelt havonta-kéthavonta, de alkalmanként akár hetente is bérelt újabb SIM kártyákat – a régieket lecserélve – tanú 22-től, összesen legalább 40 darabot. Tanú 22 a cég 13, a cég 14 és a cég 15 nevében értékesítette a kártyákat a terheltnek.

– A terhelt a sértettektől érkező átutalásokat a gazdasági társaságok bankszámláiról banki készpénzfelvétel vagy a birtokában lévő bankkártyák felhasználásával felvette vagy megbízotton keresztül szerezte meg.

– A fenti tényállás alapján a terhelt tudtával, több száz sértettet érintően az elsőfokú ítélet 27-159. oldalán szereplő, illetőleg a másodfokú ítélet [13]-[42] bekezdései szerint pontosított, valamint kiegészített esetekben, 2015. november 4. és 2017. október közötti időszakban történt károkozás, avagy az maradt kísérleti szakban, sértettenként legkevesebb 40.000, legfeljebb 108.058.805 forint összegben.

[4] **II. 1.** A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a terhelt védője elsődlegesen a másodfokú ítélet jogerősítő záradékának hatályon kívül helyezése céljából, a Be. 615. § (1) bekezdésében, valamint ugyanezen törvényhely (2) bekezdés c) pontjára hivatkozással terjesztett elő indítványt a harmadfokú eljárást megnyitó jogorvoslati nyilatkozatok jogosultaktól beszerzése érdekében. Érvelése szerint azzal, hogy a másodfokú bíróság 50 helyett 61 esetben állapította meg védenca bűnösségét a Btk. 373. § (1) és (2) bekezdés bc) alpont, (4) bekezdés b) pontja szerinti csalás büntetében, 208 helyett 206 esetben a Btk. 373. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel, a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntetében, 30 helyett 31 esetben a Btk. 373. § (1) bekezdésbe ütköző és (2) bekezdés bc) alpontja szerint minősülő csalás vétségében és 280 helyett 261 esetben a Btk. 345. §-a szerinti hamis magánokirat felhasználása vétségében, az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott. Ekként a másodfokú bíróság olyan bűncselekményekben állapította meg a terhelt büntetőjogi felelősségét, amelyekről nemcsak, hogy nem rendelkezett az első fokon eljáró bíróság, hanem az alapügyben eljáró ügyészség sem emelt vádat, ezáltal megvalósult a vádon túlterjeszkedés is a másodfokú eljárásban.

[5] A védő másodlagosan a megtámadott határozatok Be. 662. § (2) bekezdése alapján történő megváltoztatását és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalával védenca felmentését indítványozta azzal, hogy ennek megfeleltethető döntés hiányában a Kúria az alapügyben hozott ítéletek hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására, ezzel együtt igazságügyi könyvvizsgálói szakvélemény beszerzésére.

[6] A védelmi indítvány a Be. 648. § a) és d) pontjára, továbbá a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára hivatkozva, a törvényben írt szabályok idézése mellett utalt a Btk. 373. § (1) bekezdésére, a Btk. 345. §-ára, a Btk. 342. § (1) bekezdésben írtakra, valamint a Btk. 14. §-ának rendelkezéseire. Idézve az Esztergomi Járásbíróság ítélete rendelkező részének általa e körben relevánsnak tartott szegmensét, a tényállás lényegesnek ítélt megállapításaira, az eljárás során tanúként kihallgatott egyes személyek jegyzőkönyv által is dokumentált vallomás részleteire indítványa 5. oldalától 16. oldaláig felölölő terjedelemben hivatkozott, egyúttal részletezte az irányadó tényállás hiányos, iratellenes, illetve téves ténybeli következtetést tartalmazó, azaz felderítetlen voltát azzal, hogy az általa helyesnek tartott ténybeli következtetés eredményét is megfogalmazta.

[7] Vitatta az irányadó tényállás védenca tudattartalmára vonatkozó ténymegállapításait és eseti döntésekre hivatkozva érvelt amellelt, hogy a bűncselekményeket tettesként vagy társtettesként elkövető személyek azonosítása híján védenca esetében nem vonható helyes következtetés arra, hogy e felderítetlen személyazonosságú elkövetők cselekvőségével a terhelt tisztában volt.

[8] Az indítvány rendkívüli részletességgel és terjedelmet szentelve (indítvány 18-31. oldal) mutatta be az alapügyben eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységének hibás voltát a csalás bűncselekményének megítélése kapcsán, visszatérő jelleggel hivatkozva a megállapítások általa vélt iratellenességére. Utalt a BH 2011.160. és a BH 2021.251. számú döntésekre és az elsőfokú ítélet indokolásának [747] bekezdésében rögzítettekre, megismételve, hogy az irányadó tényállás téves ténybeli következtetést tartalmaz a terhelt

tudati tényeit illetően, bűnössége ezért kétséget kizáró módon nem állapítható meg. Álláspontja szerint, ha a bűnösség megállapítása közvetett bizonyítékokon alapul, azoknak egységes logikai láncolatot kell alkotnia, amelyből csakis egyetlen ténybeli következtetés vonható. Hivatkozva az elsőfokú ítélet indokolásának [748] bekezdésére, s ehhez kapcsolódóan a BH 2022.172. számú döntés II. pontjára, valamint a BH 2019.36. számú döntésre, állította, hogy mivel nincs semmilyen bizonyíték, így az elsőfokú ítélet tényállása a tekintetben is iratellenes, hogy a terhelt tudott arról, hogy a sértetteknek megküldött levelek mit tartalmaztak, illetve, hogy azokat az ismeretlenül maradt társai milyen céllal küldték meg a sértetteknek. Álláspontja szerint a csalás elkövetési értéke csak szabálysértési érték lehet, mivel a terhelt nem tudott arról, hogy a sértetteknek megküldött szerződés-tervezeteken, jognyilatkozatokon, díjbekérőkön, számlákon mekkora összeg szerepelt.

[9] Idézve az elsőfokú ítélet indokolásának [759] bekezdését állította, hogy számos alkalommal nem került sor okirat felhasználására, továbbá az elsőfokú bíróság számos iratot tévesen minősített okiratnak, és ezáltal helytelen jogi következtetéssel állapította meg a terhelt bűnösségét a hamis magánokirat felhasználásának vétségében is. A Pp. 327. §-ára, továbbá a Pp. 325. § (1) bekezdés d) és f) pontjaira, valamint a 451/2016. (XII. 19.) Kormány rendelet 12. § (1) bekezdésére hivatkozva azon álláspontjának adott hangot, miszerint az e-mail útján megküldött üzenetet hitelesnek nem lehet tekinteni, hitelesség hiányában pedig a küldő személye sem azonosítható. E körben hivatkozott a BJT 7386. számú döntésre, továbbá a Kúria Bfv.860/2019/16. számú határozata indokolásának [52]-[53] bekezdéseire, kitérve arra is, hogy amennyiben az elektronikus irat nem hiteles, a hamis magánokirat felhasználásának vétsége nem állapítható meg. Álláspontját nyomatékosítva utalt a BH 2012.517., valamint a BH 2006.324. számú döntésekre, s ezen keresztül az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény 4. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 2. § 15. pontjára.

[10] Vitatta továbbá, hogy védencc okirat cégbírósághoz történő benyújtásában közreműködött volna. A másodfokú bíróság határozatának [44]-[80] bekezdéseiben foglaltakat szöveghűen idézve (indítvány 44-51. oldal) ismételte meg, hogy az irányadó tényállás részben felderítetlen, mivel a tettesi, társtettesi cselekvőseget tanúsító személyek azonosítására nem került sor. A tényállás a terhelt tudattartalma tekintetében tényleges ténybeli következtetést nem, csupán hipotézist tartalmaz, annak deklarálásával, hogy a terhelt tudatának ki kellett terjednie a tettesek szándékának ismeretére, és arra, hogy nekik ennek tudatában nyújtott segítséget. Minthogy az elsőfokú ítélet a terhelt tudattartalma tekintetében logikailag levezetett ténybeli következtetést nem tartalmaz, ezért a bűnösségre vont téves jogi következtetés felülvizsgálat alapját képezi, mely megállapításait a csalás mellett a védencc terhére rótt közokirat-hamisítás büntetése is vonatkoztatta.

[11] A Be. 4. § (1) és (2) bekezdései, valamint a BH 1977.484. és a BH 2014.103.I. számú döntések alapján kitért arra, hogy a kétséget kizáró bizonyítás elmaradásának hiánya a vádló terhére esik. Amennyiben a közvetett bizonyítékok alapján nem bizonyítható, hogy a terhelt követte el a bűncselekményt, akkor bizonyítottság hiányában fel kell menteni. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a cselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntető anyagi jog más szabályának megsértése miatt a büntetési tételkeret megváltozik, az ehhez képest törvénysértő büntetés, avagy intézkedés felülvizsgálható. Álláspontja szerint az alapügyben eljáró bíróságok anyagi jogszabálysértést követtek el, mivel ítéleti bizonyossággal nem lehetett megállapítani, hogy a terhelt a bűncselekményeket elkövette, ezért elsődlegesen felmentésének, míg másodlagosan a bűncselekmények törvénysértő minősítése megállapításának van helye azzal, hogy a vagyoneklobzás összecszerűségét is vitatta.

[12] Kritikaként fogalmazta meg, hogy az alapügyben eljáró bíróságok bizonyítási indítványait elutasították. Hivatkozott arra, hogy a tényállás helyessége a tisztességes eljárás egyik garanciája. Az indokolási kötelezettség megsértése ugyan nem felülvizsgálati

ok, azonban alapot ad a következtetlenségre, iratellenességre, helytelen következtetések levonására, helytelen minősítésre. Utalva a Be. 451. § (1) és (5) bekezdésére, valamint a Be. 163. § (2) bekezdésére, illetőleg a BH 2022.318. számú döntésre is, állította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok anyagi jogszabálysértése miatt védenca joghátrányt szenvedett, vele szemben eltúlzottan súlyos büntetés kiszabására került sor; az 5-15 év büntetési tételkeret törvényes minősítés esetén 2-12 év közötti lenne. Erre tekintettel a kiszabott büntetés ugyan nem törvénysértő, azonban a belső és külső arányosságra, a középértékre, a fokozatosságra, a közvetlenség elvére figyelemmel mindenképpen eltúlzott, ezért annak lényeges enyhítését tartotta indokoltnak.

[13] Végül a Be. 659. § (7) bekezdése alapján a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, foganatba vétele esetén pedig félbeszakítását tartotta indokoltnak.

[14] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1344/2025/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, annak kiemelésével, hogy a védő álláspontjától eltérően a másodfellebbezés törvényi lehetősége nem nyílt meg.

[15] Mindenekelőtt a Be. 648. §-ában írtakra hivatkozva hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása valamennyi, a bírósági eljárás alapját képező Esztergomi Járási Ügyészség B.307/2017/57. számú, illetve a Székesfehérvári Járási Ügyészség B.1680/2016/30. számú vádiratával vád tárgyává tett cselekmény leírását rögzíti.

[16] A másodfellebbezés megnyíltának lehetőségét az eljárási törvény normaszövegének bemutatásán keresztül megvilágítva állította, hogy – egyetértve a felülvizsgálati indítvány e körben állított érveivel – a másodfokú ügydöntő határozat mind a vagyon elleni, mind a közbizalom elleni bűncselekmények körében a rendbeliséget eltérően határozta meg, azonban tényyszerű, hogy a másodfokú ítélet külön bűnösséget megállapító rendelkezést nem hozott, hanem az elsőfokú ítélet szerinti minősítést változtatta meg. A másodfellebbezés lehetőségének adott voltát illetően azonban nem a másodfokú ítélet rendelkező részének szövegezése alapján, hanem a teljes határozat tartalma mentén szükséges állást foglalni.

[17] A csalási cselekmények kapcsán tényállási pontonként, az elsőfokú bíróság változtatással érintett rendelkezéseit bemutatva hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság abban tért el a csalási cselekmények kapcsán a járásbíróságtól, hogy részben az azonos sértettek sérelmére elkövetett cselekmények között eltelt időre, másrészt a sértettek számára, harmadrészt az ismeretlen tettesek számára figyelemmel az egység-többség kérdésében foglalt el más álláspontot. Mindez azonban a vagyon elleni bűncselekmények körében a bűnösség körét nem, csupán a minősítést érintette. Megjegyezte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság vélhetően tévedésből egyes tényállási pontokat az ítéletének [765] bekezdésében más-más minősítés körében is feltüntetett anélkül, hogy a halmazat megállapítására okot adó körülmény fennállt volna, és ezt a cselekmények rendbelisége körében is figyelembe vette azzal, hogy ezen probléma három tényállási pontot illetően adhat okot a harmadfokú eljárás megnyíltának téves értelmezésére. E hiba nem jelenti azonban azt, hogy az első- és a másodfokú bíróság a bűnösség körét érintően tért el egymástól, mint ahogyan azt sem, hogy az elsőfokú bíróság számos esetben egyes tényállási pontokat folytatólágosan elkövetettnek minősített, míg a másodfokú bíróság természetes egységet állapított meg, avagy e helyzet fordítottja is előfordult, nem érintve azonban a bűnösség körét.

[18] A közbizalom elleni bűncselekményekkel összefüggésben ugyancsak hangsúlyozta, hogy a törvényszék által tett tényállás-módosítások a bűnfelelősség terjedelmét egyetlen esetben sem érintették, csupán a minősítés változtatását jelentik. A másodfokú ítélet rendelkező részét és a [74] bekezdését egybevetve megállapítható, hogy a másodfokú bíróság alapvetően az elkövetői alakzat meghatározása körében kívánt eltérni az elsőfokú bíróságtól. Kétségtelen, hogy a másodfokú ítélet arra nem tartalmaz indokolást, hogy az elsőfokú bíróság

által folytatólagosnak tekintett cselekményeknél miért nem látta megállapíthatónak a törvényi egységet, továbbá a rendbeliség számát miért határozta meg a járásbírástól eltérően. Mivel azonban a másodfokú határozatból egyértelműen kitűnik, hogy a törvényszék ugyanazokat a magatartásokat tekintette közbizalom elleni cselekménynek, mint amit az elsőfokú bíróság is hamis magánokirat felhasználása vétségeként értékelt, így a rendbeliség eltérő meghatározása csak minősítési kérdés, esetleges számítási hiba.

[19] A másodfellebbezés megnyíltának hiánya körében végül hangsúlyozta, hogy a másodfokú ítélet [74] bekezdésében szereplő indokolás szerint a terhelt tudott arról, hogy ismeretlen társai a megtévesztés érdekében, a konkrét befizetések feltételeinek megteremtése céljából valótlan tartalmú okiratokat küldenek a sértetteknek. A valótlan tartalmú okirat megküldése ekként a több mozzanatból álló megtévesztés része volt, így a csalás és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége alaki halmazatban állt egymással. Márpedig, ha a vagyoni elleni bűncselekmények körében a bűnösség köre nem változott, akkor az is csak a minősítés körébe tartozó, a bűnösség körét nem érintő körülmény, hogy a közbizalom elleni cselekmények rendbeliségét hogyan határozta meg a másodfokú bíróság.

[20] Minthogy a törvényszék döntése következtében a bűnösségi kör nem változott, csupán a cselekmény eltérő jogi minősítésére került sor, a harmadfokú eljárás nem nyílt meg.

[21] A vádhatóság a felülvizsgálati indítvány vagyoneklobzást kifogásoló, továbbá a másodfokú bíróság a vádon túlterjeszkedő eljárását illető részét, továbbá az alapügyben eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységének vitatásában kimerülő, az irányadó tényállásban nem szereplő, attól eltérő tényekre történő hivatkozásban testet öltő érvelését a felülvizsgálat szempontjából kizárt hivatkozásnak ítélte, akárcsak az irányadó tényállásból a terhelt tudatára vonatkozó tények vitatását, valamint az elkövetési érték tényállásban meghatározottól eltérő megállapításának igényét is.

[22] A tényálláshoz kötöttség jogszabályi fundamentumának bemutatásán keresztül az indítvány érdemi elbírálásának alapját a védelmi hivatkozással szemben a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja alapján tartotta lefolytathatónak. Ennek körében az irányadó tényállás releváns részeinek bemutatása mellett hangsúlyozta, hogy a védő a terhelt családi cselekményeinek jogi minősítésével kapcsolatban valós jogi érvet nem fogalmazott meg. Utalt rá, hogy az irányadó tényállás a tettesi cselekvőség mibenlétét valamennyi tényállási pont tekintetében rögzíti, miként azt is, hogy a terhelt a tettesi alapcselekmények elkövetését milyen szándékos magatartásával segítette. Ezek alapján a terhelt és az ismeretlen tettesek szándékegysége nem kérdőjelezhető meg, az arra vonatkozóan – ténybeli következtetéssel – megállapított tények helyesek, a jogi értékelésük tényalapja pedig adott, ekként az alapügyben eljáró bíróságok helyes következtetést vontak a terhelt bűnösségére a csalás tekintetében azzal, hogy bűnsegédi minőségének megállapítása is helyes.

[23] Ugyancsak törvényesnek ítélte a terhelt Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntetében felbujtóként való bűnfelelőssége megállapítását, idézve a BH 2022.146. számú eseti döntés közreműködés mint elkövetési magatartás körében adott értelmezését és ezzel együtt annak jelen ügyre történő alkalmazhatóságát.

[24] A vádhatóság a közbizalom elleni cselekményeket illetően – idézve a védelmi indítvány ebben a körben adott érvelését – az elsőfokú ítélet indokolásának [759] bekezdésében írtakkal azonosult. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 630. § (1) és (2) bekezdését a Be. 204. § (3) bekezdésében meghatározott okirat fogalmával párhuzamba állítva emelte ki, hogy a terhelt tudtával, a tettesi cselekvőséget tanúsító, az eljárás során ismeretlenül maradt személyek által a tényállás szerinti sértetteknek elektronikus úton megküldött, a számlakiállító rendszerben kiállított, az ügylettel összefüggésben adatokat tartalmazó valótlan tartalmú díjbekérők, számlák, lemondási szándéknyilatkozatok a sértettek fizetési kötelezettségének bizonyítására kerültek

kiállításra. Ez a magatartás ezért a közbizalom elleni bűncselekmény megállapítására alkalmas.

[25] Tekintettel arra, hogy a büntetés-kiszabás önmagában felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, indítványozta, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen az Esztergomi Járásbíróság 5.B.61/2023/40. számú és a Tatabányai Törvényszék 8.Bf.72/2024/18. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában tartsa fenn.

[26] 3. A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra észrevételt tett, maradéktalanul fenntartva a felülvizsgálati indítványában foglaltakat, visszatérő jelleggel hivatkozva arra, hogy az ügyben a másodfellebbezés lehetőségének elvonása, illetőleg anyagi jogszabálysértés történt.

[27] **III.** A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítélet jogerős; ezzel együtt pedig azt, hogy a védő indítványa alapján a felülvizsgálat részben kizárt, részben pedig alaptalan.

[28] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek a Be. 648. §-a alapján elsődleges tárgyi feltétele, hogy csak a bíróság vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[29] A jogerő hiánya nem felülvizsgálati ok, mivel azonban a jogerő a felülvizsgálat Be. 648. §-a szerinti előfeltétele, vizsgálata nem mellőzhető és – akár a jogorvoslati nyilatkozatok beszerzésének hiánya miatt – a nem jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati indítványt el kell utasítani (Kúria Bfv.1096/2014/2.).

[30] Jelen esetben azonban a perjogi helyzet erre nem ad alapot.

[31] A Be. 456. § (1) bekezdése szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról. Ilyen határozatnak tekinthető a bűnösséget megállapító és a felmentő ítélet, az eljárást megszüntető végzés, valamint a büntetővégzés [Be. 564-569. §, Be. 739. § (2) bekezdés].

[32] A Be. 459. § (1) bekezdése alapján az egyesbíró vagy a tanács elnöke az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően a határozatra vezetett záradékkal tanúsítja az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének a tényét és a jogerőre emelkedés napját.

[33] Nincs azonban helye az ítélet jogerőre emelkedése megállapításának mindaddig, amíg az érdekelt az őt megillető perorvoslati jogát nem gyakorolhatta (BH 1985.258.I.).

[34] Jelen esetben a bíróság – a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító – ügydöntő határozata jogerőre emelkedett, melynek indoka az alábbi törvényi rendelkezések és dogmatikai alapvetések mentén összegezhető.

[35] A Be. 458. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ügydöntő határozata azon a napon emelkedik jogerőre, amikor

- a) azt meghozták, feltéve, hogy harmadfokú bírósági eljárásnak nincs helye,
- b) a fellebbezésre jogosultak úgy nyilatkoztak, hogy az ügydöntő határozatot tudomásul veszik, vagy a fellebbezést visszavonták,
- c) a fellebbezésre nyitva álló határidő fellebbezés bejelentése nélkül telt el, illetve
- d) a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ügydöntő határozatát helybenhagyta.

[36] A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek akkor van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott [Be. 615. § (1) bekezdés].

[37] A Be. 615. § (2) bekezdése alapján ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

- a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
- b) az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,
- c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[38] Ugyanakkor e § (2a) bekezdése kimondja, hogy az nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[39] A Btk. 6. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.

[40] Anyagi halmazat állapítható meg, ha az elkövető több magatartása több bűncselekményt valósít meg, míg alaki halmazat, ha az elkövető egy magatartása valósít meg több bűncselekményt és a halmazat valódi. Ezért valójában nem bűnösségi, hanem minősítési kérdés, amennyiben az elsőfokú bírósághoz képest a másodfokú bíróság a terhelt ugyanazon magatartását értékeli egység helyett halmazatként, vagy halmazat helyett egységként. A kialakult ítélkezési gyakorlat értelmében, amennyiben nem változik a bűnösség köre (a vádirati tényállásban vád tárgyává tett cselekmények), pusztán a cselekmények eltérő minősítéséről (anyagi jogi megítéléséről) van szó, úgy nincs helye másodfellebbezésnek, a harmadfokú eljárás lehetősége nem nyílik meg (EBH 2018.B.27., BH 2015.244.). A halmazat helyett egységkénti értékelés nem eredményez felmentést (BH 2008.322.), az egység helyett halmazatként való értékelés pedig nem vezet további bűnösség kimondásához (EBD 2012.B.15.).

[41] Ezt 2021. január 1. napja óta a Be. 615. § (2a) bekezdése is kimondja. A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 225. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás a hivatkozott rendelkezés kapcsán éppen a fentebb kifejtettekre tekintettel rögzítette, hogy a módosítás az EBH 2018.B.27. számú büntető elvi határozatban rögzített gyakorlatot kívánta megerősíteni, miszerint „nincs helye harmadfokú felülbírálatnak a másodfokú ítéletben megállapított olyan bűncselekmény kapcsán, ami a vádlott terhére már az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll, mivel a másodfokú ítéleti változtatás nem eredményezett a bűnösség kérdésében eltérő döntést, csupán annak a cselekménynek a minősítését érintette, amelyben az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét már megállapította”.

[42] Az ellentétes döntés fogalmának alapja főszabályként az, ha az elsőfokú bíróság egy emberi magatartásról azt mondja, hogy az bűn, a másodfokú bíróság pedig azt, hogy nem; illetve ennek fordítottja. Ellentétes a döntés akkor is, ha a másodfokú bíróság olyan emberi magatartást minősít bűnnek, amiről az elsőfokú bíróság egyáltalán nem rendelkezett.

[43] A felülvizsgálati indítvány kapcsán tehát a Kúriának elsőként abban kellett állást foglalnia, hogy a terhelt tekintetében a másodfokú bíróság – büntetőjogi főkérdésben – hozott-e a Be. 615. § (2) bekezdésében felsoroltak valamelyikének megfeleltethető, harmadfokú felülbírálatot megalapozó ellentétes döntést.

[44] Tényszerű, hogy a vagyon elleni bűncselekmények körében az elsőfokú bíróság az ítélete XLI. pontjában külön cselekményként értékelte a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalást és az 5. pontban foglalt, a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletét. Ezzel szemben a másodfokú bíróság e cselekményeket a sértett azonossága, az egységes

akaratelhatározás és a rövid időköz miatt folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalásnak minősítette.

[45] Vitathatatlan továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében külön cselekményként értékelte a 22. pontban foglalt, a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérletét, és a 96. pontban foglalt, a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntettét, mely cselekményeket a másodfokú bíróság a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének minősítette. Ezen túlmenően a 96. pontban foglalt cselekményt a másodfokú bíróság külön rendbeli, a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének is értékelte. Ennek oka, hogy a 22. pontban a cég 16, a 96. pontban a cég 16 és a cég 17 volt a sértett, a cég 16 vonatkozásában pedig a folytatólagosság feltételeit is megállapította a törvényszék.

[46] A 38. és a 61. pontban foglalt cselekményeket az elsőfokú bíróság a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérleteként értékelte, míg a másodfokú bíróság ezeket külön rendbelinek tekintette, a 38. pontban foglalt cselekményt a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének, a 61. pont szerinti cselekményt a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti csalás büntette kísérletének minősítette. Ennek oka, hogy bár mindkét pontban a sértett személye azonos, a cég 18 sérelmére elkövetett cselekmények között a rövid időköz hiánya miatt nem látta megállapíthatónak a folytatólagosságot a másodfokú bíróság.

[47] A XXXVII. és a 12. pontban foglalt cselekményt az elsőfokú bíróság külön-külön értékelte, a XXXVII. pontot a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének, a 12. pontot a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntettének minősítette. A másodfokú ítéletben e két tényállási pontban foglalt cselekményt egységesen a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének minősítette a törvényszék. Ennek oka, hogy a sértett azonossága és a folytatólagosság többi törvényi ismérve miatt a törvényszék a törvényi egységet megállapíthatónak tartotta.

[48] A VIII. tényállási pontot az elsőfokú bíróság a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének értékelte, ahol a cselekmény minősítését az okozott 126.200 forint kárhoz igazította, az általa megállapított tényállás szerint ugyanis a terhelt és ismeretlen társai a cég 19-nek összesen 126.200 forint kárt okoztak. Ehhez képest a másodfokú bíróság e tényállási pontot a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás büntettén kívül a Btk. 373. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás vétségének is minősítette. Ennek oka az volt, hogy az elsőfokú ítéletben is megállapított tények szerint a sértett 2015. november 12. napján 76.200 forintot, míg 2016. december 8. napján 50.000 forintot utalt át ismételtén a megtevesztés hatására, ezekből tevődött össze tehát a 126.200 forint kár. Mivel a két átutalás között több, mint egy év eltelt, ezért a két károkozás sem természetes, sem folytatólagos egységet nem képezett.

[49] A 74. és a 212. tényállási pontokban foglalt cselekményeket az elsőfokú bíróság a folytatólagos egység rész-cselekményeiként értékelte, azokat egységesen a Btk. 373. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének minősítette. Ezzel szemben a másodfokú bíróság a 74. és a 212. pontot külön-külön 1-1 rendbeli, a Btk. 373. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontja szerinti bűnsegédként elkövetett csalás vétségének minősítette. Mindkét esetben a cselekmény sértettje ugyanaz volt, tanú 23 település 6-i egyéni vállalkozó, a rövid időköz és az azonos bűncselekmény is megállapítható. Mivel a sértettet mindkét alkalommal ismeretlen személy ejtette tévedésbe, a cselekmény

akkor minősülne több rendbelinek, ha mindkét esetben más-más személy ejtette volna tévedésbe a sértettet. Mivel azonban az irányadó tények szerint a megtévesztő telefonáló személye ismeretlen volt, ezért nem állítható az, hogy a két esetben különböző személyek tanúsították volna a megtévesztő magatartást, így a terhelt cselekményének folytatólagosan történt elkövetése sem kifogásolható.

[50] Az 56. tényállási pontot az elsőfokú bíróság 2 rendbeli, a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti csalás büntettének minősítette, mivel e cselekmény folytán két sértett, a cég 20 és tanú 14 szenvedett kárt. A másodfokú bíróság ezzel szemben e cselekményt 2 rendbeli, a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének, és külön a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja szerinti, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének értékelte. Ennek oka, hogy azokban az esetekben, amikor tanú 14 a cég 20 számlájáról utalta a pénzt, akkor őt ugyanaz a személy tévesztette meg 2017. március 24. és 27. napján. Ezzel szemben tanú 14 a saját számlájáról két másik személy megtévesztő magatartásaként utalt át különböző összegeket: egyrészt a korábitól különböző ismeretlen nő személy 2-ként bemutatkozva, majd egy ismeretlen férfi személy 3 közjegyzőként bemutatkozva tévesztette meg. A terhelt ekként három különböző tetteshez kapcsolódott bűnsegédként.

[51] Összehasonlítva ekként az első- és másodfokú ítélet fentebb bemutatott rendelkezéseit – egyetértve a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal – rögzíthető, hogy a másodfokú döntés eltérősége részben az azonos sértettek sérelmére elkövetett cselekmények között eltelt időre, másrészt a sértettek számára vezethető vissza, illetőleg az ismeretlen tettesek számára az egység-többség kérdésében foglalt el más álláspontot, mely a minősítés körét érintette, a bűnösség kérdését azonban nem.

[52] Ugyancsak a minősítést és nem a bűnösség terjedelmét érintő hibaként értelmezhető, hogy az elsőfokú bíróság ítéleti tényállása 156., 206. és 257. pontját ítéletének [765] bekezdésében más-más minősítés körében is feltüntette anélkül, hogy a halmazat megállapítására okot adó körülmény adott lett volna, s ezt a rendbeliség megállapítása szempontjából is figyelembe vette azzal együtt, hogy több esetben az elsőfokú bíróság által az egyes tényállási pontokban körülírt vagyon elleni deliktumot folytatólagosan elkövetettnek minősített, míg a törvényszék természetes egységet állapított meg (I., XI., XV., XXI., XXIX., XXXI., XXXVIII., XLIII., LII., LIII., LVIII. és LXII. tényállási pont), avagy éppen ellenkezőleg: a másodfokú bíróság minősítette folytatólagosan elkövetettnek az elsőfokú bíróság által természetes egységnek tekintett cselekményeket (V., 13., 55., 64., 108., 112., 133., 134., 137., 165., 215. pontok).

[53] Ekként a büntetőjogi felelősség terjedelme az elsőfokú és a másodfokú ítéletben teljesen azonos, nincs olyan terhelti magatartás, melyet a bíróság első- és másodfokon eltérően ítélt volna meg, avagy kizárólag a másodfokú bíróság tekintett volna bűnnek.

[54] A közbizalom elleni bűncselekmények rendbeliségét tekintve az Esztergomi Járásbíróság számolási hibát valósított meg, minthogy ítélete rendelkező része szerint a terhelt a hamis magánokirat felhasználása vétségét 60 esetben társtettesként, 6 esetben társtettesként, annak kísérletét, míg 214 esetben bűnsegédként követte el, azaz összesen 280 rendbelinek minősítette e cselekményt. Megállapítható azonban az elsőfokú ítélet [765] bekezdéséből, hogy a 60 rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége körében valójában 61 tényállási pontot sorolt fel. Ezzel szemben a másodfokú ítélet a terhelt közbizalom elleni bűncselekményeit 261 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette, amelyből 5 rendbeli kísérleti szakban rekedt.

[55] A védelmi érveléssel szemben nem eredményezte a bűnösség körének változását a másodfokú bíróság tényállás helyesbitése körében ítélete [13] és [14] bekezdésében írt tényállás pontosítás sem, minthogy a Tatabányai Törvényszék – ítélete [74] bekezdésében

adott indokolása szerint – az elkövetői alakzat meghatározása körében kívánt eltérni az elsőfokú bíróságtól. Ez tehát azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság ugyanazon magatartásokat tekintette közbizalom elleni cselekményeknek, mint amelyeket a járásbíróság, a bűnösségi kört nem változtatva sem ellentétes megítélés útján, sem pedig további – az elsőfokú bíróság által jogi értékelés nélkül hagyott magatartáshoz kapcsolódóan – bűnösség megállapításával.

[56] A fentiekből pedig következik, hogy arra, az ellentétes döntés helyes megítéléséhez megválaszolandó kérdésre, mely szerint egy adott, az irányadó tényállásban körülírt emberi magatartás bűn-e, az első- és a másodfokú bíróság teljes mértékben azonos választ adott. A különbség abban van, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság ezen – összességében teljesen azonos terjedelmű – emberi magatartást a jogi minősítés során eltérő számú és terjedelmű egységekre osztott fel; a büntetőjogi felelősség terjedelme azonban az első- és a másodfokú ítéletben változatlan és egységes megítélésű, ezért pusztán az eltérő minősítés a másodfellebbezés lehetőségét nem nyitja meg.

[57] A védő kifejtette azt is, hogy amennyiben a fellebbezési jog megítélése kétséges, úgy annak biztosítása indokolt állást foglalni. Ezt az álláspontot a Kúria elviekben osztotta azzal, hogy jelen ügyben a másodfellebbezési jog megítélése a kifejtettek szerint egyértelmű, semmiféle kétséget nem vet fel.

[58] Mivel pedig ekként a bíróság vádról rendelkező ügydöntő határozata a jelen ügyben jogerős, a felülvizsgálatnak a Be. 648. §-a szerinti feltétel hiánya nem képezte a gátját.

[59] 2. Ezt követően a Kúria azt vizsgálta, hogy a védő indítványa törvényes felülvizsgálati okra hivatkozik-e és nem ütközik-e a felülvizsgálat törvény szerinti korlátaiba.

[60] A védő a felülvizsgálat okaként a Be. 648. § a) és d) pontját, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját jelölte meg.

[61] A Be. 648. §-a azonban nem felülvizsgálati okot határoz meg, hanem csupán rendszerezi, tárgyukra figyelemmel csoportosítja a felülvizsgálat okait, azonban azokat konkrétan és taxatíván a Be. 649. §-a sorolja fel. A szabályozásból kétségkívül nyilvánvaló, hogy a Be. 648. §-a nem jelenti azt és ehhez kapcsolódóan a Be. 649. § (1) és (2) bekezdése sem biztosítja, hogy felülvizsgálatnak önmagában (bármilyen) anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés miatt helye lenne. Arra ugyanis csak olyan, lényeges anyagi, illetve eljárási jogszabálysértés esetén kerülhet sor, amelyet a törvény – a Be. 649. §-ában – maga meg is jelöl.

[62] 3. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt kétségtelenül helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány azonban kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben terjeszthető elő.

[63] A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírálata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés].

[64] Az indítvány ilyen eljárási szabálysértésre nem hivatkozott, és a bemutatott érvek szerint a felülvizsgálat érdemi lefolytatásának szükségessége – eljárási szabálysértés okából – fel sem merül.

[65] A védelmi indítvány a másodfokú bíróság vádon való túlterjeszkedését sérelmező érveit tekintve ugyanakkor a következők kiemelése szükséges.

[66] A 2018. július 1-jével hatályos büntetőeljárási törvény alapján a váddal kapcsolatban felülvizsgálati okot az képez, ha a bíróság a határozatát nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés c) pont]. Ahogyan azt a Kúria már korábbi

határozataiban is rögzítette, ez a feltétlen eljárási szabálysértés nemcsak akkor valósul meg, ha a vádat nem jogosult emelte, de akkor is, ha a bíróság az adott személlyel szemben és az adott cselekmény tekintetében (bárki által emelt) vád hiányában jár el és mondja ki a terheltet bűnösnek olyan cselekményben, amelyet a vád nem tartalmazott {Kúria Bfv.II.785/2020/6. [24] bekezdés (BH 2021.66.), Kúria Bfv.II.376/2021/4. [29] bekezdés, Bfv.III.380/2022/8. [69] bekezdés, Bfv.II.262/2023/14. [46] bekezdés}.

[67] A Be. 6. § (1) bekezdése szerint a bíróság vád alapján ítélezik, a (2) bekezdés szerint a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet, míg a (3) bekezdés szerint a bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.

[68] A Be. 6. § (3) bekezdése a bíróság vádhoz kötöttségét személyi és tárgyi értelemben is meghatározza. A tárgyi vádhoz kötöttség azt jelenti, hogy a bíróság kizárólag olyan cselekményt, olyan ténnyt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz. A vád törvényes eleme a vád tárgyává tett cselekmény leírása [Be. 422. § (1) bekezdés b) pont]. A vád kereteit ez szabja meg (Kúria Bhar.II.479/2023/22.).

[69] A vád tárgyává tett cselekmények jogi minősítése, amely tartalma szerint valójában a cselekmény jogi minősítésére tett ügyészi indítvány a bíróságot – mint akár a bizonyítás során más ügyészi indítvány – nem köti. A Be. helyes értelmezése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény – vádló által indítványozott – Btk. szerinti jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet, illetve törvényi kötelezettsége a vádtól eltérő minősítés lehetőségének vizsgálata (2/2023. számú BK véleménnyel felülvizsgált 1/2007. BK vélemény A/I/3/b. pontja).

[70] Ekként a vádelv és a vádhoz kötöttség idézett követelménye folytán végső soron a vád tárgyává tett magatartás az elbírálendő, vagyis az, hogy amit a bíróság a bűnösség ténybeli alapjaként elfogadott, az eredeti vádiratban az ügyészség vád tárgyává tette-e, illetve, ha vádmódosítás történt, úgy ebben a körben a vád tárgyává tett tények köre, leírása módosult-e.

[71] Mindemellett a vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő szükségszerű azonosságot a vádban leírt és az ítéletben megállapított történeti tények között, nem követelmény a teljes történeti azonosság sem, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés akár eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben. Jelen ügyben azonban még erre sem került sor, hiszen a bíróság által megállapított tényállás a vádirati tényállással – lényegét tekintve – egyező. A tettazonosság tehát nem sérült.

[72] Ugyancsak nem jelenti a vád kereteinek túllépését a bíróság részéről a vádtól eltérő minősítés lehetősége, amellyel a bíróság már az előkészítő ülésen is élhet a Be. 495. §-ában foglaltak szerint. E jogintézmény léte is éppen azon alapul, hogy az ügyészség cselekmény minősítésére tett indítványa a bíróság eljárásában kötőerővel nem bír.

[73] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontját érintő, 2024. március 1-jével hatályba lépett módosítása a felülvizsgálatra vezető ok normaszövegét oly módon érintette, hogy azt a Be. 607. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással egészítette ki. A Be. 607. § (1) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az eljárást nem ügydöntő végzéssel megszünteti, ha az elsőfokú bíróság a vádban le nem írt cselekmény alapján a vádlott bűnösségét állapította meg, felmentette, vagy vele szemben az eljárást megszüntette. Ezzel párhuzamosan módosult a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja is, amelynek szövege immáron – 2024. március 1. napja óta – akként szól, hogy eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 607. § (1) bekezdés b) pontjában, vagy a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta.

[74] E módosítás a normavilágosság követelményének való megfelelést szolgálta, amelyet a módosítás végső előterjesztői indokolása támaszt alá. Aszerint ugyanis az általános vádon való túlterjeszkedés sérelme miatti jogorvoslat „önálló” jogcíme nem állt rendelkezésre. Következésképpen a vádon túlterjeszkedésnek jogorvoslata – éppen az arra jogosult által emelt vád hiányának okán – eddig is volt, csak önálló jogcíme nem, ezt pótolta a jogalkotó, immáron 2024. március 1-jével egyértelművé téve és különválasztva a vádon való túlterjeszkedés és az arra nem jogosult által emelt vád jogi fogalmait.

[75] Jelen esetben azonban a védő a másodfokú bíróság vádon való túlterjeszkedésének deklarálásán kívül (felülvizsgálati indítvány 2. oldal 5. bekezdés) teljes egészében mellőzte annak leírását, hogy a bíróság milyen, a vádiratban le nem írt tényeket állapított meg, következésképp arra sem tért ki, hogy emiatt a bíróság a jogerős ítéletében milyen, a vádban le nem írt cselekmény miatt állapította meg a terhelt bűnösségét. Felülvizsgálati okot csak ez utóbbi valósítana meg; erre vonatkozóan azonban az indítvány még csak utalást sem tartalmaz.

[76] Önmagában a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozás vagy a törvényszöveg (eseti döntések, illetve indokolásuk) puszta idézése a hivatkozást alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé (Bfv.1426/2023/18., Bfv.884/2020/9., korábban: EBH 2007.1596., BH 2018.42.). Jelen esetben a védelem által sérelmezett, annak megvalósulta esetén a Be. 607. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eljárási szabálysértés kapcsán ez a helyzet. A fentiek alapján felülvizsgálatra ez okból nem kerülhet sor.

[77] 4. A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés címén szintén helye van felülvizsgálatnak [Be. 648. § d) pont], azonban a Be. 649. § (6) bekezdése szerint csak akkor, ha az állított eltérés a büntető anyagi jog szabályainak (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett.

[78] A Be. 652. § (1) bekezdése meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek nem mellőzhetők. Ennek megfelelően az indítványozónak, ha a felülvizsgálatot a Be. 649. § (6) bekezdésére alapítja, a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölnie a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér. Ez utóbbi magában foglalja az ügyszabálysértés és a jogi megítélés eltérő elbírálásának bemutatását, azaz azon jogilag releváns tények megjelölését, amelyek a hivatkozott és a támadott határozat alapjául szolgáló tényállásban, illetve az eljárás során azonosak, majd annak kifejtését, hogy ezen azonos tényeket a bíróság a két határozatban mennyiben bírálta el eltérően. További törvényes elvárás és ekként követelmény az indítványban annak a megjelölése is, hogy a támadott határozatnak a közzétett határozattól való eltérése miként eredményezte az anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését, vagy milyen, a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett (Kúria Bfv.II.746/2021/9.).

[79] A jelen ügyben a terhelt védője e kötelezettségének azonban a legcsekélyebb mértékben sem tett eleget. Azon túl ugyanis, hogy indítványában a Be. 648. § d) pontját megjelölte, majd az egyes általa megnevezett témakörökhöz rendeltlen a Kúria egyes döntéseit felsorolta és azokból idézett, a felülvizsgálat szóban forgó okát érdemben nem tette vizsgálhatóvá. A közzétett kúriai döntések esetében pontosan nem konkretizálta, hogy mely határozatban és miben látja az eltérést, valamint, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak milyen, a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértésre vezetett, amely ezáltal a felülvizsgálatot megalapozná.

[80] Hivatkozása alapján ezért – az eljárásjogi felülvizsgálati okok kapcsán már kifejtettek szerint – felülvizsgálatra ez okból sem kerülhet sor.

[81] 5. A védő az indítványában a törvényi tilalom ellenére a vagyonekbeavatkozás intézkedés összecszerúságát is támadta valóságos jogi érvelés nélkül, amire a felülvizsgálati eljárás keretében nincs törvényes lehetőség.

[82] Az eljárási törvény ugyanis az arra alapot adó okok felsorolásán túl részletesen szabályozza a felülvizsgálat alanyi, tárgyi és – a terhelt terhére szóló indítvány esetén – időbeli feltételét, valamint a Kúria felülbírálati és döntési jogkörét. A törvény továbbá a felülvizsgálat egyéb korlátait is meghatározza. Ennek megfelelően nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvényt sértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható [Be. 650. § (1) bekezdés c) pont].

[83] A védő beadványában e körben vélt törvényt sértés orvoslása pedig pontosan egyszerűsített felülvizsgálati eljárásra tartozik.

[84] Egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van ugyanis helye, ha a bíróság az alapügyben nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a vagyonekbeavatkozásról (Be. 671. § 12. pont).

[85] Azaz, ha az alapügyben eljáró bíróság tévesen állapította meg, hogy a vagyonekbeavatkozás feltételei fennállnak, vagy törvényt sértően határozta meg a vagyonekbeavatkozás összegét, ennek kiküszöbölésére nem a Kúria hatáskörébe tartozó felülvizsgálati eljárás keretében nyílik mód. Felülvizsgálatra ugyanis nem kerülhet sor, ha a törvényt sértés egyszerűsített felülvizsgálat útján orvosolható [Be. 650. § (1) bekezdés c) pont].

[86] 6. A felülvizsgálati indítvány az anyagi jogszabálysértés körében a Be. 648. § a) pontját, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját jelölte meg, ami az elsőként megjelölt törvényhelyet tekintve – ahogy arra a Kúria már utalt – nem felülvizsgálati okot határoz meg.

[87] Ezzel összefüggésben a Kúria előrebocsátja, hogy az eljárási törvény az anyagi jogszabálysértésre vezető felülvizsgálati okok meghatározásakor a normaszöveg szerkezeti bontását a felülvizsgálatra vezető okok érdemi differenciálása érdekében teszi meg. Az elhatárolás alapja pedig a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, illetve a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában és a c) pontjában a bűnfelelősség terjedelme, ami a két felülvizsgálati ok tartalmában relevánsan eltérő.

[88] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ez a felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[89] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott ok alapján ellenben akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a jogerős ítéletében a bűncselekmény törvényt sértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvényt sértő büntetést, míg az említett törvényhely c) pontja alapján akkor, ha bűncselekmény törvényt sértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe. Az említett okokon alapuló indítvány tehát nem támadja a bűnfelelősség megállapítását, csak a cselekmény téves minősítését és a kiszabott büntetés – ebből fakadóan, vagy önmagában – törvényt sértő, illetve aránytalanul enyhe vagy súlyos voltát állítja; célja

pedig – az elsőként és az utoljára írt esetben a minősítés korrekciója mellett – a büntetés (terhelt javára bejelentett indítvány esetén) enyhítése.

[90] Következésképp ugyanazon cselekmény tekintetében az említett felülvizsgálati okok egyidejűleg, azonos érvek mentén fogalmilag soha nem valósulhatnak meg. Az ilyen kifogások legfeljebb sorrendbe állítva, alternatív indítványként értelmezhetők, azonban ekként önálló, elkülönült érvrendszerek felállítását is igényelték volna, amire jelen esetben nem került sor.

[91] A védő indítványának az anyagi jog megsértését taglaló részében elsődlegesen az „in dubio pro reo” elvének sérelmén keresztül védence felmentését tartotta szükségesnek az ellene emelt valamennyi bűncselekmény vádja alól, míg másodlagos kérelme a terhelt terhére rótt vagyon elleni bűncselekmény törvényes minősítésére és ezen keresztül a büntetés enyhítésére irányult, azonban sem a téves minősítést, sem önmagában a büntetés nemével/vagy mértékével összefüggő kifogást nem jelölt meg.

[92] Ehhez képest az indítvány tartalma alapján elsődlegesen a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati ok merülhet fel, azonban az indítvány tartalma alapján – a később kifejtendők szerint – szükségessé vált a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja és a c) pontja szerinti felülvizsgálati ok vizsgálata is.

[93] 7. Elöljáróban utal azonban a Kúria arra, hogy a felülvizsgálati indítványban – a felülvizsgálat okától függetlenül – a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[94] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el. Az alapügyben eljárás bíróság ténymegállapító tevékenységével szemben felhozott kifogások soha nem a büntető anyagi jog szabályainak a megsértését jelentik, függetlenül attól, hogy a kifogás alapjaként az eljárási törvény a bírói ténymegállapításra vonatkozó rendelkezéseinek megszegése, avagy a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában a bírói ténymegállapítás szabályainak elvi tartalmát kibontó jogértelmezéstől való eltérést szolgál.

[95] Mindebből következik az is, hogy az indítványozó teljességgel szükségtelenül hivatkozott az eljárás során felmerült bizonyítékok tartalmára. A felülvizsgálati indítványban bármilyen bizonyíték tartalmának idézése, értékelése, mérlegelése minden esetben – fogalmilag – szükségtelen. Ha ugyanis a bizonyíték tartalma és az abból levont ténybeli következtetés az ítéleti tényállással egybecsengő, úgy a jogi következtetések levonására maga az irányadó tényállás közvetlenül hivatkozható; ellenben a jogerős ítéleti tényállással ellentétes, vagy a tényállásban nem szerepeltetett tényekről számot adó bizonyíték figyelembevétele a Be. 659. § (1) bekezdésében írt törvényi rendelkezések folytán nem lehetséges.

[96] A védő indítványában több helyen kifejezetten az ítélet megalapozatlanságát sérelmezte és annak törvényi eseteire hivatkozott, így a tényállás hiányos, felderítetlen és iratellenes voltára, valamint a ténybeli következtetések tévességére. A megalapozatlanság fogalmát a Be. 592. §-a, perjogi következményeit a Be. 593. §-a és a Be. 610. §-a a másodfokú és – a Be. 617. §-ára tekintettel – a harmadfokú eljárásra vonatkozóan határozza

meg. A felülvizsgálati eljárásra a Be. 650. § (2) bekezdése és a Be. 659. § (1) bekezdése eltérő szabályokat rögzít, így a megalapozatlanság vizsgálatára, értékelésére és a másodfokú, illetve a harmadfokú eljárásban alkalmazott perjogi következményeinek levonására a felülvizsgálatban nincs törvényes mód.

[97] Következésképp a felülvizsgálati eljárásban a tényállás megalapozatlanságára való hivatkozás értelmezhetetlen; a Kúria azt nem is vizsgálhatja és értelemszerűen arra vonatkozó megállapítást sem tehet. A tényállás fogyatékosága a felülvizsgálatban csak akkor bír jelentőséggel, ha az az anyagi jogkérdésben – a bűnösség kérdésében és a bűncselekmény minősítésében – való állásfoglalást ellehetetleníti, azaz, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit [Bfv.543/2024/13. (BH 2025.106.), Bfv.1098/2021/12. (BH 2023.31.), Bfv.I.1.004/2020/13. (BH 2021.280.), BH 2021.8.].

[98] Ez azonban nem azonos azzal, ha az indítványozó szerint a bíróságnak a jogi következtetéseket eltérő tényekből kellett volna levonni. Jelen esetben az indítvány tartalmában ezt állította, ezért ezen részei alapján a felülvizsgálat törvényben kizárt.

[99] A Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatot elvégezve azonban a Kúria nem észlelte az irányadó tényállás olyan fogyatékoságát, amely a helyes büntető anyagi jogi következtetés levonásának gátját képezné a terhelt terhére rótt bűnsegédként elkövetett csalás bűncselekményének, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének, illetőleg felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetnének megállapíthatóságát tekintve, éppen ellenkezőleg. Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által kiegészített és pontosított, felülvizsgálatban nem támadható tényállás elemei alapján az eljáró bíróságok helyesen állapították meg a terhelt terhére rótt bűncselekményeket, és azok minősítése is törvényes.

[100] 8.1. A bűncselekményeket részesi minőségben megvalósító terhelt cselekvőségével kapcsolatban – utalva a védő által hangsúlyozott azon érvelésre, mely a részesi felelősség megállapíthatóságát a tettesként cselekvő személyek azonosíthatatlanságára figyelemmel látta törvénytörőnek a csalás tekintetében – az alábbiak kiemelése szükséges.

[101] A csalást [Btk. 373. § (1) bekezdés] az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

[102] A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. A tévedésbe ejtés a valónak és a valótlannak a felcserélése. A valótlanságnak valóságként feltüntetése, vagy a valóságnak más színben beállítása. Ennek eredményeként a passzív alanyban tévedés alakul ki. A tévedést a tettes idézi elő aktív magatartásával – szóban, írásban –, de nem kizárt a mulasztás sem.

[103] A csalás akkor tényállásszerű, ha a tévedésbe ejtésre vagy a tévedésben tartásra a jogtalan haszonszerzés célzatával kerül sor. A jogtalan haszonszerzés mint célzat az elkövetőnek a tényállásban körülírtan megkövetelt célja, amelynek az elkövetési magatartás tanúsításakor kell fennállnia.

[104] A célzatnak nem kell a kár okozására irányulnia, a törvény ugyanis a kárt nem mint célt, hanem mint eredményt jelöli meg. Az elkövető tudatának azt kell átfognia, hogy a megtévesztés folytán a sértett vagyonában értékcsökkenés következik be. A remélt haszon elérése az, amely irányítja tettét.

[105] A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele, azaz az többszörös okozatosságot feltételez. A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a passzív alany tévedését, ehhez képest arra alkalmasnak, szándékosnak (és

értelmszerűen más által elkövetettnek) kell lennie. E tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a vagyoni jogi rendelkezésnek kell a károsult oldalán a kárt eredményeznie, azaz a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell fennállnia. A csalás esetében tehát a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza. A tevéssel megvalósítható tévedésbe ejtés, a hamis tudattartalom tettes általi kialakítása a passzív alanyban történhet legális jellegű polgári jogi ügylet alapján, a visszafizetési szándék és lehetőség valótlan állításával is. A jogtalan haszonszerzés nem önálló tényállási elem, hanem a megtévesztő magatartás célzata.

[106] A Btk. 14. §-a szerint a felbujtó és a bűnsegéd részesek.

[107] A Btk. 14. § (1) bekezdése alapján felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír, míg a 14. § (2) bekezdése értelmében bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak segítséget nyújt.

[108] A felbujtás lényege, hogy döntően a felbujtó mindenképpen szándékos – és ezen belül a legkülönbözőbb természetű – rábírása váltja ki a tettes elhatározását a tett elkövetésére. Nem a rábíró tevékenység mibenlétének, hanem a tettes elhatározását kiváltó hatásának van jelentősége, ami több, mint az elkövetési szándék egyszerű felélesztése.

[109] A rábírásnak egyúttal eredményesnek is kell lennie ahhoz, hogy a rábíró felelősséggel tartozzon a tettesi alapcselekményért. Eredményes a rábírás, ha a rábírt tettes a rábírással célzott bűncselekményt elköveti, vagy legalább megkísérli elkövetni. Amennyiben ugyanis a tettes a kísérletig sem jut el, a felbujtó cselekménye nem eredményes, nem éri el a célját.

[110] A törvényi rendelkezés értelmében a bűnsegéd részesi cselekménye pedig a segítségnyújtás, amely a következetes ítélkezési gyakorlat szerint lehet fizikai és pszichikai is. Ennek megfelelően az irányadó tényállásnak tartalmaznia kell azokat a történeti tényeket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a bűnsegéd a tettesi alapcselekményt akár úgy segíti, hogy annak külső feltételét biztosítja (fizikai bűnsegély), akár úgy, hogy az elkövetésben a tettest bátorítólag támogatja, a már kialakult szándékát erősíti (pszichikai bűnsegély).

[111] Hangsúlyozandó, hogy a részes a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. Ezért magatartása törvényi tényálláson kívüli. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes.

[112] A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös, a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bárminemű előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség.

[113] A szándékegységre vont következtetés alapja, hogy az irányadó tényállás kellő pontossággal rögzítse mind a tettesi cselekményt, mind a részesi magatartást, illetve megismerhetően tartalmazza a tettesi és részesi magatartás közötti oksági kapcsolatot (EBH 2015.B.14.II.).

[114] Ebben a tekintetben teljességgel közömbös, hogy a büntetőeljárás során az adott bűncselekmény tettesének személye ismertté válik-e vagy sem; relevanciája a tettesként kivitelezett cselekvésnek (illetőleg nem-cselekvésnek, avagy mulasztásnak) és tényállásban rögzített voltának van.

[115] Mindezek a jelen ügyben a részesként felelősségre vont terhelt esetében maradéktalanul megállapíthatók.

[116] A vagyon elleni bűncselekmény tettesi alapcselekményéhez kapcsolódó bűnsegédi magatartást illetően a tényállás rögzíti, hogy

- a terhelt 2015-2017. években megélhetésének fedezésére szolgáló munkahellyel, rendszeres, bejelentett jövedelemmel, magyarországi pénzügyintézetnél vezetett bankszámlával, gépjárművel nem rendelkezett, adóbevallást nem teljesített, ezért elhatározta azt, hogy bűncselekmények elkövetése útján szerez pénzt;
- tervének végrehajtásához gazdasági társaságokra volt szüksége, amelyek nevében ismeretlenül maradt társai a megtévesztő magatartást kifejezhetik, a sértett gazdasági társaságoknak, egyéni vállalkozóknak iratokat, számlákat, díjbekérőket küldhetnek, és bankszámlájukat felhasználva jogtalanul megszerezheti a bűncselekményekből eredő pénzt;
- a terhelt ezért elhatározta, hogy különböző gazdasági társaságokban szerez irányítást vagy az ügyvezetői pozíció megszerzésével, vagy oly módon, hogy a gazdasági társaságokat az általa felkért személyek vásárolják meg, illetőleg lesznek a képviselői, helyettük azonban a terhelt és ismeretlenül maradt társai ezen cégek felhasználásával hajtják végre a bűncselekményeket, regisztrálnak e-mail címeket, a számlakiállító rendszerben állítanak ki díjbekérőket, számlákat, egyéb iratokat a társaságok nevében, rendelkeznek a bankszámlájukkal, az ehhez tartozó bankkártyákkal és az oda a sértettek által utalt összegekkel;
- a terhelt és ismeretlen társai az elsőfokú ítélet 9-17. pontjaiban megjelölt gazdasági társaságokat használták fel a bűncselekmények elkövetéséhez;
- a tényállásban megjelölt gazdasági társaságokat a terhelt által erre felkért, a cég korábbi és további működéséről érdemi tudomással nem bíró, magyarországi lakcímmel és tartózkodási hellyel nem rendelkező, valójában strómanként funkcionáló személyek vezettek, akik a cég működésével nem foglalkoztak, azzal gazdasági tevékenységet nem végeztek, a cég ügyeit ténylegesen a terhelt irányította ismeretlen társai tevékenysége érdekében, a cég nevében regisztrált számlázási rendszerekbe, rendelkezett a bankszámlára érkező összeggel ATM felvételt vagy banki készpénzfelvétel útján;
- e cégek munkavállalót nem jelentettek be, mérleget nem adtak le, adóbevallást nem készítettek, működésük kimerült azon okiratok kiállításában, amelyek a megtévesztés eszközeként felhasználásra kerültek;
- a terhelt és ismeretlen társai az elsőfokú ítélet indokolásának 9-17. pontjában megjelölt társaságok nevében internetes keresések alapján választották ki a gazdasági társaságokat, egyéni vállalkozókat, és tényleges teljesítési szándék nélkül nekik valótlán internetes hirdetési lehetőséget kínáltak fel, vagy a felesleges kiadást okozó hirdetések törlését ígérték ellenszolgáltatás fejében, valamint a hirdetésekhez kapcsolódó kártérítési eljárás indítását, kártérítési összeg megszerzését helyezték kilátásba;
- e valótlán hivatkozások kapcsán különböző hatóságok eljárására hivatkozva – kártérítési fedezet címén – kérték a pénz átutalását a sértettektől;
- a sértetteknek felajánlott szolgáltatás teljesítése a terhelt és ismeretlen társai részéről eleve lehetetlen volt;
- a terhelt tudtával eljár, az eljárás során ismeretlenül maradt személyek magukat ügyvédnek, közjegyzőnek, gazdasági vezetőnek adták ki;
- minthogy a cselekmény elkövetéséhez a terhelt ismeretlenül maradt társainak nagy mennyiségű SIM-kártyákra volt szüksége, a terhelt felkereste tanú 22 település 1-i lakost, aki SIM-kártyák bérbeadásával foglalkozó céget irányított, és tőle rendszeresen, alkalmanként hetente bérelt kártyát, legalább 40 darabot;

- a terhelt tudtával eljár ismeretlen személyek a sértettektől kért pénzösszeg átutalásánál – a teljesítés jogalapjának igazolása céljából – több alkalommal a számlakiállító rendszerben kiállított, az ügylettel összefüggésben adatokat tartalmazó, de valótlan tartalmú díjbekérőket, számlákat, lemondási szándéknyilatkozatokat küldtek elektronikus úton a sértetteknek, akik ennek alapján teljesítették az átutalásokat;
- a terhelt a sértettek által átutalt pénzt vagy banki készpénzfelvétellel, vagy a birtokában lévő bankkártyák felhasználásával, avagy megbízotton keresztül szerezte meg;
- az elsőfokú ítélet indokolásának [25]-[352] pontjában megjelölt sértettek sérelmére a terhelt tudtával eljáró ismeretlen személy(ek) részéről a fentiek szerint került sor a tévedésbe ejtésre, és azzal okozati összefüggésben a kár bekövetkeztére, alkalmanként a sértetti teljesítés elmaradására;
- alkalmanként az ismeretlen személy(ek) által a terhelt tudtával történt tévedésbe ejtés a már hivatkozott valótlan iratok megküldésével történt meg, illetve erre a már tévedésbe ejtett sértettek tévedésben tartása érdekében került sor.

[117] Kétségtelen, hogy a terhelt a vagyon elleni bűncselekmények elkövetéséhez ismeretlen társai számára a tárgyi feltételeket megteremtette; részben saját maga alapított, illetőleg vásárolt, részben a közreműködésével más által alapított, avagy vásárolt gazdasági társaságokat, e gazdasági társaságokhoz tartozó számlapénzekkel rendelkezett. Az ekként megszerzett cégek nevében regisztrált a díjbekérők és számlák kiállításához szükséges programba, mely a sértettek tévedésbe ejtését, illetőleg tartását a megküldött dokumentumok látszólag hiteles volta okából elősegítette. Ezen túlmenően aktívan közreműködött abban, hogy az ismeretlen társainak a sértettek által utalt pénz ténylegesen rendelkezésre álljon akár banki utalásként, akár ATM-ből történő készpénzfelvétellel.

[118] A terhelt pontosan tudta azt is, hogy a tettesi elkövetők nemlétező szolgáltatások ellenében kérnek pénzt a sértettektől, az – állított – internetes hirdetések törlésére, illetve biztosítására lehetőségük és így szándékuk sem volt. Teljesítési készség fel sem merülhet akkor, ha a teljesítési képesség hiányzik, ha pedig az elkövető ennek ismeretében ejti tévedésbe a sértettet azok kapcsán, a jogtalan haszonszerzési szándék aggálytalanul megállapítható; és az e folyamatokat központi módon szervező, segítő terhelt tudatának erre is ki kellett terjednie.

[119] A fentiek alapján helytállóan állapították meg az alapügyben eljáró bíróságok, hogy a terhelt tényállásban megjelenített magatartása – a tetteseknek a csalás törvényi tényállását kimerítő cselekvőséghez segítséget nyújtva – a bűnsegély fogalomkörébe illeszthető, ekként büntetőjogi felelősségének megállapítására törvényesen került sor.

[120] Az ítélkezési gyakorlat következetes abban is, miszerint a felbujtás és a bűnsegély ismeretlen tettes tekintetében is megvalósítható. A bűnrészesség járulékos jellegéből nem következik az, hogy a felbujtó és a bűnsegéd büntetőjogi felelősségének előfeltétele lenne a tettes (társtettesek) büntetőjogi felelősségre vonása. A bűnrészesek ezért akkor is felelősségre vonhatók, ha a büntetőeljárás során a tettes (tettesek) kiléte nem volt megállapítható [Kúria Bfv.785/2020/6. (BH 2021.66.), korábban: BH 2000.185., EBH 1999.84.]. A részesek akkor is felelősségre vonhatók, ha a büntetőeljárás során a tettes (tettesek) kiléte nem volt megállapítható (BH 1999.53.I.). A részes büntetőjogi felelősségének megállapításához annak tényszerű megállapítása szükséges, de egyben elégséges is, hogy a tettes megvalósította a törvényi tényállást, illetőleg megkezdte a tényállásszerű elkövetési magatartás kifejtését, amihez a részes magatartása kapcsolódott vagy kapcsolódik. Jelen esetben a jogerős ítéleti tényállás ezt maradéktalanul tartalmazza.

[121] Ekként a terhelt bűnösségének megállapítása a csalási cselekmények tekintetében törvényes.

[122] 8.2. Nem tévedett az alapügyben eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontban körülírt felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében is megállapította.

[123] Az intellektuális közokirat-hamisítás büntetét az követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

[124] A közreműködés mint elkövetési magatartás – ahogyan arra a Legfőbb Ügyészség is rámutatott – minden olyan értelmi-fizikai cselekvőség, amely alkalmas arra, hogy annak következményeként a közokirat kiállítására illetékes személy a közokiratban a törvényi tényállásban meghatározott joghatással bíró valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot rögzítsen. E közreműködés speciális közvetett tettség, minthogy a közokiratot ténylegesen létrehozó ügyintéző az elkövető szándékát tekintve tévedésben van.

[125] Az irányadó tényállás szerint (elsőfokú bíróság ítéletének 11. pontja) a terhelt magatartása a cég 6 cégalapításával kapcsolatos eljárás során tanú 6 cselekményét illetően szándékkiváltó hatással bírt, minthogy a terhelt kérte meg tanú 6-ot, hogy a céget vegye a nevére az ügyvezetői tisztség tényleges ellátása nélkül, a cégalapítással kapcsolatos okiratokat ugyanakkor nem a strómanként eljáró ügyvezető, hanem a terhelt által megbízott jogi képviselő nyújtotta be, akire nézve a tényállás nem tartalmaz adatot, hogy az okirat valótlan tartalmáról tudott-e. Azaz az intellektuális közokirat-hamisítást közvetett tettesként elkövető tanú 6-nak a terhelt felbujtója volt, ekként büntetőjogi felelősségének megállapítására e bűncselekményt illetően is törvényesen került sor.

[126] 8.3.1. Ugyanakkor a hamis magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeket illetően az indítvány tartalma alapján az abban fel nem hívott, a Be. 649. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti felülvizsgálati ok vizsgálata vált szükségessé.

[127] A felülvizsgálat szempontjából is jelentősége van annak, hogy a jogerős ítélet a terhelt bűnösségét egymással anyagi vagy alaki halmazatban álló bűncselekmények miatt állapította-e meg. A Btk. 6. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el. Ha a több bűncselekményt a terhelt egy cselekménye valósítja meg, akkor anyagi, ha pedig több, akkor alaki halmazat valósul meg.

[128] Anyagi halmazat esetében ugyanis a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti törvénysértő felmentés, eljárásmegszüntetés és bűnösség megállapítása képez felülvizsgálati okot, míg alaki halmazatban álló bűncselekmény esetében valójában egyazon magatartás jogi értékelésének változatairól, ekként minősítéséről van szó. Ekként az ilyen jogi értékelés (illetve annak megléte vagy hiánya miatti kifogás) nem a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja a) alpontja szerint, hanem a Be. 649. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerint képezheti felülvizsgálat tárgyát [Bfv.933/2016/6.(BH 2017.109.)].

[129] Jelen esetben a terhelt terhére rótt cselekmények közül az egyes csalási cselekmények egymással és a közokirat-hamisítás büntette tekintetében anyagi halmazatban állnak, míg a hamis magánokirat felhasználásaként minősülő cselekmények a hozzájuk kapcsolódó hamis magánokirat felhasználása vétségeivel alaki halmazatot alkotnak. Következésképp míg a Kúria a korábbiakban a csalás és a közokirat-hamisítás miatti bűnösség megállapításának törvényességét a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján önállóan vizsgálta, a hamis magánokirat felhasználása kapcsán, az ekkénti minősítés tekintetében a Be. 649. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósulása volt vizsgálandó.

[130] Ez utóbbi két törvényhely alapján azonban a téves minősítés csak szükséges, de nem elegendő feltétele a felülvizsgálatnak. Téves minősítés esetén mindkét felülvizsgálati ok alapján a felülvizsgálat feltétele mindkét esetben a jogerős ítéletben alapul vett és a törvényes,

helyes minősítés szerint irányadó büntetési tétel eltérése. Ezt a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten ki is emeli, de az a b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati ok esetében is okszerűen következik abból, hogy a téves minősítéshez tartozó büntetési tételkereteken belül kiszabott büntetés fogalmilag csak akkor válhat a minősítés helyesbítése következtében e kereten kívülivé, ha az a minősítésváltoztatás folyamánként megváltozik.

[131] Alaki halmazatban álló bűncselekmények miatt kiszabott halmazati büntetés esetében e követelmény a halmazati büntetési tételkeretre vonatkozik. Az eltérő minősítés mellett is azonos büntetési tétel keretei között kiszabott büntetés esetén ezért a jogerő áttörésére a hatályos törvény még a halmazatban elbírált cselekmények részbeni téves minősítése esetén sem biztosít lehetőséget, még akkor sem, ha az a halmazatban elbírált egyes bűncselekmény(ek) büntetési tételét érinti, de a halmazati büntetés kereteit nem (Kúria Bfv.663/2025/9., Bfv.417/2025/17.).

[132] Vonatkozik ez arra az esetre is, ha – miképp jelen ügyben – a halmazat egyes cselekményei minősülnének halmazat helyett egységként, de a jogerős ítéletben alapul vett halmazati büntetési tételkeretet e minősítésváltoztatás nem érinti.

[133] Jelen esetben a terhelttel szemben irányadó büntetési tételkeret – a Btk. 81. § (1) és (3) bekezdésére tekintettel – öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés volt, amin még az sem változtatna, ha a terhelt egyes csalási cselekményei nem minősülnének egyúttal hamis magánokirat felhasználása vétségének is. A hivatkozott büntetési tételkeretet a terhelt terhére rótt, összesen több mint 567 rendbeli bűncselekmény helyett már csak a súlyosabb csalási cselekmény és a súlyban azt követő cselekmények közül egyetlen rendbeli bűncselekmény is megalapozná. Ezért a cselekmények hamis magánokirat felhasználása vétségekénti minősítése miatt felülvizsgálatra a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja, illetve c) pontja alapján nem kerülhet sor.

[134] 8.3.2. A fentiekre tekintettel csupán a teljesség érdekében utal a Kúria arra, hogy a Btk. 345. §-a szerint hamis magánokirat felhasználásának vétségét követi el az, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál.

[135] A bűncselekmény jogi tárgya a magánokiratok valódiságába vetett közbizalom, elkövetési tárgya a magánokirat. Magánokiratnak minősül minden olyan okirat, amely alkalmas valamely jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására és nem minősül közokiratnak.

[136] A magánokirat akkor lehet a bűncselekmény elkövetési tárgya, ha az hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú.

[137] A magánokirat akkor valótlan tartalmú, ha alakilag valós, de az abban írt adatok vagy az abban foglalt nyilatkozat nem felel meg a valóságnak, vagyis a kiállító valótlan tartalmú nyilatkozatot tett vagy valótlan tényeket tanúsított (Kúria Bfv.II.1.170/2021/6.).

[138] Jelen esetben erről van szó.

[139] A tényállás alapján nem lehet vitás, hogy a terhelt ismeretlen társai az egyébként valós tevékenységet nem folytató gazdasági társaságok nevében, a sértettek megtévesztése érdekében, különböző elnevezéssel valótlan tartalmú okiratokat állítottak ki és éltek a sértettek felé követeléssel. A terhelt azzal, hogy a fentebb körülírtak szerint alapított, vagy megszerzett cégekben irányítást szerezve lehetővé tette, hogy ezen gazdasági társaságok nevében, azokat felhasználva valótlan tartalmú iratok készüljenek, illetőleg a számlakiállító rendszerbe maga regisztrálva e cégeket díjbekérők és számlák kiállítását lehetővé tette, cselekvősege a büntetőjog keretein belül törvényesen került értékelésre.

[140] Nem osztotta ugyanakkor a Kúria a védelem azon álláspontját, mely e bűncselekmény megállapíthatóságának előfeltételeként az okirat formai hibátlanságát állította, minthogy a büntetőjog – szemben a polgári jog okirati elven alapuló elvrendszerével – az akarati elv alapján áll. A magánokirat – függetlenül attól, hogy teljes bizonyító erejű-e vagy sem – büntetőjogi védelemben részesül (BH 2017.289.). Ekként a magánokirat forma esetleges kellékhánya közömbös, azaz büntetőjogi szempontból az okirat joghatás kiváltásra alkalmassága a döntő. Ehhez pedig az irányadó tényállásban foglaltak szerint nem fér kétség.

[141] 9. Ha pedig a felülvizsgálattal érintett cselekmények elbírálásához kapcsolódó anyagi jogszabálysértés nem valósult meg, a büntetés önálló vizsgálatára nincs törvényes lehetőség. A kiszabott büntetés neme és/vagy mértéke csak akkor tekinthető törvénysértőnek és esik felülvizsgálat alá, ha az – a minősítésen túl – a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő, de az nem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját (Btk. 79. §), a büntetéskiszabás elveit [Btk. 80. § (1) bekezdés], illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető súlyosító és enyhítő tényezőkről szóló – és a Kúria 2/2023. (VII. 5.) BK véleményében írtak szerint fenntartott – 56/2007. BK vélemény iránymutatásait miként veszik figyelembe.

[142] Mindezekre tekintettel – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya szerinti tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[143] *A döntés elvi tartalma*

1. Nem bűnösségi, hanem minősítési kérdés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal szemben a terhelt vád tárgyává tett ugyanazon magatartását egység helyett halmazatként, avagy halmazat helyett egységként értékeli, a bűnfelelősség terjedelme azonban változatlan. 2. A Btk. 14. § (2) bekezdése szerint bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt. A bűnsegéd nem lép be a törvényi tényállásba; törvényi tényállási elemet nem valósít meg. Amennyiben az irányadó tényállás a tettesi cselekvőség mibenlétét rögzíti, miként azt is, hogy a terhelt a tettesi alapcselekmény elkövetését milyen magatartással segítette, büntetőjogi felelősségének megállapítása törvényes, attól függetlenül, hogy a tettes személye ismeretlen marad. 3. A büntetőjog az akarati elv alapján áll. Ezért a hamis magánokirat felhasználásának vétsége megvalósulása szempontjából minden olyan okirat, amely jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására szolgál, formai kötöttségek nélkül e bűncselekmény elkövetési tárgya lehet.

[144] **IV.** A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[145] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Antal s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró